

เทศน์เช้า วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๔๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ใจของคนมันไวมาก ในการประพฤติปฏิบัติมันต้องพยายามเอาใจของเราให้อยู่ เวลาอาจารย์ท่านพูดถามพระเณรว่า “วันนี้หมดกล้วยไปกี่หวี?” หมดกล้วย กล้วยนี้ล่องถึง ถึงคือใจ ใจมันวอกแวกมาก ต้องการให้ลิงมันสงบตัวลง ให้เอากล้วยนี้ล่อมมันให้มันอยู่ แล้วมันใช้หมดกล้วยไปวันละกี่หวี มันก็ไม่ได้ล่องไว้

อันนี้ก็เหมือนกัน เราทำความเพียรของเรา เดินจงกรมภาวนาเราทำไป เราทำไปเหมือนกับเราจะไม่ได้ผล ต้องได้ผลนะ ในพระไตรปิฎกบอกว่าเวลาให้กำลังใจใจ กระทบเวลาลมมันพัดแรงมาก มันก็พัดเอารังของกระรอกตกไปในทะเล แล้วกระรอกนี้รักลูกมาก กระรอกรักลูกมากก็เอาหางไปแช่น้ำทะเลแล้วขึ้นมาสะบัด แช่แล้วสะบัด ทำอยู่อย่างนั้น จนเทวดามาถามว่า “กระรอกนี้ทำอะไร?” เขาจะวิดน้ำทะเลนั้นให้แห้ง เพื่อจะเอาลูกเขาขึ้นมา เพราะลูกเขาตกไปในทะเลนั้น เขามีความเพียรขนาดนั้น จนเทวดาเห็นว่าความเพียรของเขานี้แก่กล้า เทวดาช่วยเหลือเอาลูกเขาขึ้นมาได้เลย

นี่ก็เหมือนกัน ค่อยๆที่ว่ามหาชน เห็นไหม ว่าย่น้ำทะเล ๗ วัน มหาชนยังทำได้ขนาดนั้น ในมหาชนพยายามเอาตัวรอดไปแล้วเทวดาจะมาช่วย

นี่ก็เหมือนกัน ของเราต้องพยายามช่วยตัวเอง พยายามทำของเรา มันจะไม่ได้ให้มันไม่ได้ ถ้ามันไม่ได้มันต้องได้ ในพระอภิธรรมบอกไว้ ว่าเรานี้ถ้าทำความเพียร...พระอรหันต์นี้ต้องสร้างสมบุญญานิยาม ๑ แสนกัป แต่ถ้าเป็นพระพุทฺธเจ้า ๔ อสงไขย ๑ แสนกัป ถ้าเป็นพระอรหันต์นี้ ๑ อสงไขย แสนกัป แล้วเราสร้างกันมายังไม่ถึง แต่มันลืมนึกความเป็นไปได้ของเรา เราเกิดตายเกิดตายนี้มันไม่มีต้น ไม่มีปลาย มันเกินนั้นอีก

แต่เกินนั้นมันจะสร้างสมได้ขนาดไหน เราสร้างสมใจของเราขนาดไหนนี่เราต้องทำกัน ได้ ความเพียรนี้ใส่เข้าไป ความเพียรมันทำเข้าไปนะมันทำได้ มันต้องทำได้ มันจะทำไม่ได้มัน

ความอ่อนแอของเราเอง ถ้าเราอ่อนแอของเราเราจะไปไม่รอด ถ้าอ่อนแอจากข้างนอก เป็น
ฆราวาสเราก็อ่อนแอ ประกอบอาชีพมันก็ไม่ประสบความสำเร็จ

ถ้าเราเข้มแข็ง เราฉลาดมีปัญหา เราประกอบความเพียรทางโลก เราก็ประสบความสำเร็จ
เรามาเป็นผู้ปฏิบัติเราก็จะประสบความสำเร็จ มาบวชเป็นพระมันก็จะประสบความสำเร็จ ถ้าเรา
เข้มแข็งเราจริงจังของเรา มันเป็นไปได้ สิ่งนี้เป็นไปได้ กำลังใจจะเกิดขึ้นมาจากความประสบหนึ่ง
อยู่กับครูบาอาจารย์หนึ่ง มันได้ความชุ่มชื่นจากครูบาอาจารย์มันชักนำไป มันจะดูดดื่มเราไป ถ้า
อยู่กับครูบาอาจารย์ ถ้าเราห่างอยู่คนเดียว เราทำอยู่คนเดียวมันจะไม่ได้ประโยชน์ไม่ได้ผล

แต่ถ้าเวลามันเป็นประโยชน์ขึ้นมาแล้ว มันจะอยู่กับคนไม่ได้ มันจะต้องการเวลา เวลาของ
เราเพื่อจะประพฤติปฏิบัติของเรา เราจะหาเวลาเวลาของเราประพฤติปฏิบัติ มันจะหาเวลาของเรา
มันจะออกวิเวก ไปเหมือนนอแรด พระพุทธเจ้าบอกเลยเวลาออกวิเวก เห็นไหม ไปเหมือนนอแรด
แรดมีนอเดียว เขาสัตว์ทุกอย่างมีสองเขา แต่แรดมีนอเดียว ไปแบบนอแรด ไปแบบหนึ่งเดียว มัน
ออกไปหนึ่งเดียว มันจะประสบเหตุการณ์ต่าง ๆ มันจะแก้ไขเหตุการณ์ของตัวเอง

ประสบการณ์สิ่งต่าง ๆ ประสบการณ์ของใจ มันจะมีความทุกข์ความยากขนาดไหนมันจะ
ปลดปล่อยเข้ามา แล้วมันจะไม่มีมีความทุกข์ความยากอย่างเดียว มันจะเกิดปัญญา เกิดความ
กระทบกระทั่งเกิดปัญญาโลก โลกเป็นแบบนี้ โลกคือหมู่มสัตว์ สัตว์สังคมต้องเป็นแบบนี้ องค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้ “มนุษย์นี้ว่าเป็นสัตว์ประเสริฐ เป็นผู้ฉลาด แต่สร้างกตีกา
สังคมไว้” จนกว่าสัตว์มันมีอิสรภาพมากกว่าเรา เพราะเราคิดในกตีกาของสังคม

ถ้าเราไม่ติด เราไม่ได้สร้างความผิดพลาดไปเลย อยู่ในศีลในสัตย์ สิ่งนั้นก็ไม่ได้ติดกับเรา แต่
สิ่งที่ติดเพราะว่าเป็นความติดข้องของใจ ใจมันติดข้องเข้าไปมันมีกตีกา เราอยู่ในสังคมโลก เวลา
เราประพฤติปฏิบัติอะไรกัน เราจะทำงานต่าง ๆ ก็แล้วแต่ มันจะมีกฎข้อบังคับตลอด ๆ ข้อบังคับ
นั้นบังคับให้เป็นคนดี ถ้าเรารักษา พระปฏิบัติขึ้นมาแล้วนี่อยู่กับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
คือว่าปฏิบัติขึ้นมาแล้วนี้ มีแต่เรื่องความผิดพลาดไม่ยอมปฏิบัติเลย

พระพุทธเจ้าบอกว่า “เธอรักษาข้อเดียวได้ไหม? ศีลข้อเดียว”

“ได้ รักษาอะไร?”

“รักษาใจของตัวเอง”

ถ้ารักษาใจของตัวเองนี้ พอใจเจตนามันไม่ผิด มันไม่มีสิ่งใดผิดพลาดไปเลย สิ่งที่ผิดพลาดมันจะไม่เกิดขึ้นมา เพราะเราไม่มีสิ่งใดผิด ถ้าเราไม่มีสิ่งใดผิด เราปกครองใจเราอยู่ มันก็มีความอึดใจขึ้นมา นั่นนะเอาใจของเราไว้อยู่ ถ้าเราเอาใจของเราไว้อยู่ สมาธิมันจะมากขนาดไหน? มันไม่มากหรอก สมาธิมันเป็นสมาธิ ถ้าสมาธิมันมากมันจะมีความสุขของใจ มันจะมีความสุข เรามีความสุขขนาดไหน

ถ้าเรามีความสุขในหัวใจขึ้นมา เรายกขึ้น เราพยายามออกไป เวลามันออกมา สำคัญตรงนี้ สำคัญตรงที่ว่าเวลามันสงบแล้วมันเสวยอารมณ์ เราเสวยอารมณ์นี้สังเกต เราต้องสังเกตตรงนั้น ให้มันสงบเข้าไป ๆ มันจะตัด ใช้ปัญญาก็ได้ ไคร่ครวญไป รูป รส กลิ่น เสียง นี่บ่วงของมาร เรื่องของโลกนี้เป็นเรื่องของมารทั้งหมด เป็นบ่วงทั้งหมด บ่วงที่เราติดข้องกันไปนี้ เราสืบต่อไป

ทำไมเราหักห้ามสิ่งนี้ไม่ได้? เรารักสิ่งใดเราชอบสิ่งใด สิ่งนั้นมันประสพกับเรา ทำไมเราต้องคิดสิ่งนั้นตลอดไป? เราพยายามไคร่ครวญ สิ่งนั้นมันเป็นอะไร? มันเกิดดับมาตลอดไป เราจะละสิ่งนั้นได้เราต้องบังคับตัวเอง ถ้าเริ่มบังคับตัวเองมันจะเริ่มเห็นความที่เราติดข้องใหม่ สิ่งนั้นมันก็เป็นสิ่งนั้นธรรมชาติของมัน มันมีนะ

อย่างเช่นสุรา คนดื่มสุราจะดื่มสุราทุกวัน ๆ มันจะชนะโรงงานสุราไปได้อย่างไร โรงงานสุรานี้ใหญ่โตมหาศาลมาก เราจะดื่มสุราชนะมันไม่ได้หรอก ถ้าเราจะทำได้เราต้องควนมันต่างหาก เราควนสุรา สุราก็เป็นสุรา สุราไม่มาติดเรา เราไปติดสุราต่างหาก

นี่ก็เหมือนกัน ตัณหาความทะยานอยาก ความพอใจของเรา เราไปติดรูป รส กลิ่น เสียงต่างหาก ถ้าเรามีปัญญาไล่ต้อนเข้ามามันจะเกิดกัลยาณปุถุชนควบคุมตัวเองได้ พอควบคุมตัวเองได้มันจะทำให้สมาธิ ที่ว่าสมาธิมันจะมากเกินไป มันจะล้นเกินไป สมาธิมันต้องใช้ปัญญาไคร่ครวญด้วย ปัญญาที่ไคร่ครวญออกไปมันจะไคร่ครวญสิ่งต่าง ๆ ออกไป สิ่งนี้ รูป รส กลิ่น เสียง ไคร่ครวญสิ่งนี้ขึ้นมาให้มันปล่อยวางเข้ามา ๆ มันปล่อยวางมันฝึกฝนใจขึ้นไป

ถ้าฝึกฝนใจขึ้นไปมันจะเป็นประโยชน์กับเราขึ้นมา ปัญญามันจะก้าวเดิน จะก้าวเดินอย่างนั้นถ้าเราจะฝึกปัญญา ในขั้นของปัญญานี้มันกว้างขวางมาก มันพลิกแพลงได้ตลอดในขั้นของปัญญา ถ้าปัญญาจะพลิกแพลงออกไป ปัญญาที่ว่าพลิกแพลงออกไป ปัญญาทางโลก ปัญญาทางธรรม

ปัญญามันจะละเอียดอ่อนเข้าไป จนว่าสิ่งที่เรานึกไม่ออก สิ่งที่ว่าใกล้ตัวนี้แหละ ใกล้เกลือกินต่าง ของใกล้ตัวเรานี้ เราจะเห็นว่าสิ่งนั้นมันจะเป็นประโยชน์ มันจะเป็นสิ่งที่ใคร่ครวญ เป็นสิ่งที่เราจะกระทบกระเทือนใจ มันกระทบกระเทือนใจแล้วมันจะสลดสังเวช ถ้ามันสลดสังเวชมันจะอ้อ! ขึ้นมา ๆ มันจะปล่อยขึ้นมา ใจมันจะอิสระขึ้นมา ๆ อิสระกับสิ่งรอบข้าง ชีวิตความเป็นอยู่เรานี้แหละ ชีวิตความเป็นอยู่เราที่เรามันติดอยู่นี้เพราะมันติดความเป็นอยู่ของเรา

มันปล่อยสิ่งต่าง ๆ มาหมดแล้ว เรามาประพฤติปฏิบัติ เราปล่อยสิ่งต่าง ๆ ไว้กับโลกเขา แล้วเรามาอยู่ในวัดในวา เรามาประพฤติปฏิบัติของเรามาคุมใจของเรา ถ้าเรากุมใจของเรามันก็ติดแต่ความเห็นของเรา ความเห็นของเรามันติดของเราแล้วมันก็เกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ ไป ติดข้องกับความเห็นของเรา วัตรปฏิบัตินี้มันเป็นวัตรปฏิบัตินะ ปฏิบัติเครื่องดำเนินมันต้องมี ถ้าใจมันอยู่เฉย ๆ ใจอยู่เฉย ๆ เลยใจมันจะทำอะไรไม่ได้ มันนอนใจ

สิ่งที่นอนใจก็นอนจม มันนอนอยู่ในกิเลส มันไม่พอใจ จะทำสิ่งต่าง ๆ ฉันทก็จะทำข้อวัตร ฉันทก็จะประพฤติปฏิบัติ ฉันทจะภาวนาของฉันท เวลาภาวนามันมี มันไม่อยากทำ มันก็ปล่อยเวลาผ่านไป เวลาเราจะทำข้อวัตรปฏิบัตินี้ ข้อวัตรปฏิบัติเป็นเครื่องดำเนิน สัตว์ยังมีรังที่อยู่ คนต้องมีที่อาศัย สิ่งที่อยู่อาศัยนี้มันเป็นการคัดนิสัยของตน เป็นการคัดนิสัยว่านี่ข้อวัตรปฏิบัติ ในความละเอียดรอบคอบของตัวเอง ในที่อยู่อาศัย ในความเป็นอยู่

แล้วเขาคูตรงนี้ จูจริตนิสัย จูความว่ามันสะอาดรอบคอบไหม? ความเป็นอยู่ของเรานี้มันสะอาดมันเรียบร้อยไหม? หรือมันจะปล่อยรกรุงรังออกไป มันทำเป็นไม่ได้ นี่ฝึกนี้ปฏิบัติเครื่องดำเนิน ถ้ามีปฏิบัติเครื่องดำเนินมันจะเข้ามาถึงหาใจได้ ถ้าไม่มีปฏิบัติเครื่องดำเนินมันก็จะนอนจมกันอยู่อย่างนั้น

เข้าได้อย่างไร? มันละเอียดอ่อนมากการชำระกิเลส การจะชนะกิเลสนี้มันลึกซึ้งมาก เราว่าทำงานขนาดไหนมันจะชนะกิเลสได้ กิเลสมันก็ติดกับสิ่งพวกนี้สิ่งที่ติดตัวเรานี้ เพราะกิเลสมันก็ออกจากจริตนิสัยของเรา ออกจากความติดของเรา เราติดสิ่งใดเราก็พอใจสิ่งนั้น แล้วมันก็ติดสิ่งนั้น แล้วก็ยึดสิ่งนั้น มันติดหมด เราว่าเราเคยผ่านโลกมาขนาดไหน เราจะมีสมบัติมากขนาดไหน เราสละมาแล้วนะ

เรามาบวชมันก็มาติดกับปัจจัยบริวาร ๘ นี้ บริวาร ๘ ก็มาอาศัยบริวาร ๘ พระบางองค์ก็ได้ของดี ๆ มานี้ทำลายไป ๆ เพื่อจะใช้ของที่ว่ามันบุบสลาย ของที่มันไม่สวยไม่งาม เพราะมันติดรัก

สวรั้งงามมันติดหมด สิ่งใด ๆ ก็ติด สละขนาดไหน สิ่งเล็กน้อยขนาดไหน จนว่าไม่ฉันท้าว ฉันทวันละคำสองคำมันก็ติด เพราะใจมันติด ถ้าใจมันติดแล้วมันติดทุกอย่าง

แต่ถ้ามันปลดเปลื้องออกที่ใจแล้ว ทุกอย่างไม่ติดมันจะไม่ติดหมดเลย นี่มันต้องค่อย ๆ พยายามสังเกตความเป็นอยู่ของเรา ความเป็นอยู่ของเรานี้สังเกตมัน มันพอใจไหม? ถ้ามันพอใจมันเป็นประโยชน์เราก็อพอใจ ถ้ามันไม่พอใจไม่เป็นประโยชน์เราต้องฝืนมัน เราฝืนความคิดของเรานี้ฝืนกิเลส เราว่าเราจะชนะกิเลส เราหากิเลสไม่เจอ ๆ กิเลสมันก็คือความเคยใจ ใจมันเคยกับสิ่งนั้นแล้วมันพอใจกับสิ่งนั้น เราฝืนสิ่งนั้นเราประพฤติปฏิบัติสิ่งนั้น

แล้วใครคนอื่นเรื่องของคนอื่นเรื่องข้างนอกนี้เป็นเรื่องหมุ่คณะ เราฟังกัน เพราะเป็นหมุ่คณะ เป็นสัปปายะ เป็นเครื่องดำเนิน ไม่กระทบกระเทือนกัน ความกระทบกระเทือนกัน เห็นใหม่ คนเราสร้างอารมณ์มาทั้งวันเลย มีความสงบ พอออกมามันโดนหมุ่คณะกระทบหน่อยเดียวมันพุ่งออกไป มันไม่เป็นประโยชน์กับใครทั้งสิ้น เราไม่กระทบกระทั่งกับใครทั้งสิ้น เราพยายามดูใจของเรา นี่เรื่องของคนอื่นเป็นเรื่องของคนอื่น เรื่องของเราคือเรื่องแก้ไขใจของเรา

เรื่องของเราคือว่าใจที่มันไม่ยอมอยู่ในอำนาจของเรา หน้าที่ของเราคือดูใจของเรา ดูใจของเราด้วยความเพียรของเรา ความมานะอดสาหะของเรา มันย้อนกลับเข้ามาดูใจของตนเอง คัดแปลงตนในมรรคปฏิบัติในปฏิบัติเครื่องดำเนินนี้ มันเกาะเกี่ยวไหม? มันพอใจไหม? ฝืนเข้ามาทั้งหมดนี่คือการฝืนกิเลส การฝืนกิเลสมันก็เข้าหลักการ เข้าที่ว่า ศีล สมาธิ ปัญญา พระพุทธเจ้าวางไว้ ถ้าพระพุทธเจ้าวางไว้เช่นนั้นเราทำตามนั้น เราก้ทำตาม ศีล สมาธิ ปัญญา แล้วเราทำตามศีล สมาธิ ปัญญา แล้วผลมันจะไปไหนล่ะ ผลมันก็อยู่ในมือของเรา

เราประพฤติปฏิบัติ ผลอยู่ในมือของเรา เราจะจับต้องผลสิ่งนั้นได้ ถ้าผลอยู่ในมือของเรานี้ ปัจจุบันตั้งรู้จำเพาะตน มันเป็นเรื่องของนามธรรม เรื่องของใจ ธรรมะเห็นใหม่ รูปธรรม นามธรรม เวลารูปธรรมจับต้องคู่สิ่งที่ป็นรูปธรรมนี้เราชี้ให้เห็นกันได้ แต่นามธรรมชี้ให้เห็นกันไม่ได้ แต่ชี้สื่อความหมายกันได้ ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติขณะมันเกิดกับใจ มันดับกับใจ แต่ต้องสื่อได้ สื่อว่าสิ่งนั้นเกิดขึ้นมาเพราะอะไร? แล้วมันจะขาดไปเพราะอะไร? มันจะมีเหตุให้ต้องสื่อ แล้วมีเหตุให้ต้องดับดับออกไปจากใจ

ถ้าดับออกไปจากใจแล้วเราประพฤติปฏิบัติ เราทำของเราได้ สิ่งนี้มันเป็นเป้าหมายของเรา สิ่งนี้มันอยู่ในใจ พุดถึงสิ่งนี้ ๆ เพราะถ้าเราไม่พุดอย่างนี้เราจับอะไรไม่ได้เลย เราสะเปะสะปะไป

หมด เริ่มต้นทุกคนสะเปะสะปะไปหมด เหมือนกับเขาหาน้ำมัน น้ำมันนี้มีคุณค่ามาก เวลาเขาหาน้ำมัน ต้องใช้เครื่องบิณฑังใช้ดาวเทียมทุกอย่างหาหมดเลย แต่พอเจอน้ำมันเขาจะน้ำมันนี้จะได้ประโยชน์มหาศาลเลย อันนี้เราหาหัวใจของเรา เราหาแก่นสารของใจ หามรรคอรียสัจจังเกิด ขึ้นมาจากใจ หาไม่เจอ แต่รู้ว่ามันมีอยู่ มันอยู่ในหัวใจนี้เรารู้มันมีอยู่ น้ำมันอยู่ในโลกนี้มีอยู่ แต่หาที่ไหนก็หาไม่เจอ ถ้าเจอก็เจอตรงนั้น

นี่ก็เหมือนกัน เราทำของเรา เราพยายามแสวงหาน้ำมันสะเปะสะปะไปทั่ว ว่าสิ่งนี้ ๆ ย้อนกลับมาพยายามย้อนกลับมา เวลาเรากวนาขึ้นไป มันเกิดอะไรขึ้นมาก็แล้วแต่ เรากำหนดพุทโธไว้ จับหลักไว้จะไม่เสียหาย จับหลักของใจไว้ ทุกอย่างเกิดขึ้นจากสิ่งที่รับรู้ สิ่งนี้ ออกไปรับรู้สิ่งต่าง ๆ ทั้งหมดเลย ถ้ามันเจอเพราะสิ่งที่รับรู้นี้ออกไปรับรู้ แล้วพอรับรู้แล้วเราก็ไป ตื่นเต้นกับการรับรู้ การรับรู้เป็นอะไรเกิดขึ้นมานี้พอใจกับสิ่งการรับรู้

แล้วก็ไปสืบทอดออกไป ๆ จนตกใจ จนถึงกับว่าทำให้เสียจริตได้ แต่ถ้าเราจับพุทโธไว้ จับหลักของใจได้ จับสิ่งนั้นคือผู้รู้ไว้ได้จะไม่มีความเสียหายเลย ย้อนกลับมาตรงนี้ ย้อนกลับมาสิ่งที่รับรู้ ๆ ย้อนกลับมาถึงที่จิตนี้ ย้อนกลับมา เหมือนกับเราออกจากบ้านของเราไป เราจะเจอสิ่งต่าง ๆ เห็นข้างนอกนี้ มันจะเป็นเรื่องว่าเป็นอันตรายต่อเรา แต่ถ้าเราเข้าบ้านของเราเราจะปลอดภัย

นี่ก็เหมือนกัน เราเข้าสู่ผู้รู้ เข้าถึงจิตของเรา จะปลอดภัยตลอด จะปลอดภัยกับสิ่งต่าง ๆ สิ่งที่จะเกิดเป็นโทษ...ไม่เป็นโทษเลย เราจะย้อนกลับมาตรงนี้ สิ่งนี้มันอยู่ที่หัวใจ เราถึงต้องไปทำ ความเพียรกัน พยายามสร้างนะความเพียรทำเข้าไป มันเป็นการลองผิดลองถูก ทุกอย่างเป็นครูเราหมดเลย ถ้าเราทำถูกต้องขึ้นมามันจะเป็นประโยชน์กับเรา ถ้าเราไม่ทำถูกต้องขึ้นมา นั่นก็เป็นการฝึกฝน

การฝึกฝนปฏิบัติมันทำได้ มันพยายามฝึกฝนขึ้นมาแล้วมันจะเป็นประโยชน์กับเรา ประโยชน์กับคนคนนั้น คนคนทำนั้น คนถ้าไม่เคยทำเลย คนไม่เคยไปวัดไปวาเลย ไม่อยากไปวัดไปวา มันเก้อ ๆ เงิน ๆ เข้าไม่ถูก เห็นไหม คนถ้าเคยไปวัดไปวา มันจะเข้าถูกเหมือนกัน

อันนี้ก็เหมือนกัน เราไม่เคยปฏิบัติของเราเลย เราจะรู้เรื่องใจของเราได้อย่างไร? จะไม่เคยรู้ใจเลย แล้วสื่อความหมายไม่ได้ แล้วเห็นว่าคนที่ไปวัดนี้คนที่มีปัญหา แต่ไม่รู้ว่าคนที่ไปวัดนี้เป็นคนที่ประเสริฐ คนที่ประเสริฐเพราะอะไร? เพราะคนนั้นรักตัวเอง รักหัวใจของตัวเอง รักร่างกาย ร่างกาย เรื่องความหาอยู่หากินเราก็หาไป เรารักเรื่องหัวใจของเรา เราหาคุณสมบัติให้หัวใจของเรา

เราได้ฟังธรรม ธรรมคือเครื่องกำจัด คือ คีล สมาธิ ปัญญา เรื่องของการตัดแปลงหัวใจของเรา หัวใจเราจะประเสริฐขึ้นมา คน ๆ นั้นเป็นคนเสียหายไปไหน คนที่เขาอยู่ทางโลกของเขาต่างหาก เขาไม่เข้ามา คนนั้นถึงเป็นคนที่ว่าเขาอนใจกับสมบัติที่เขาได้รับ คนที่มีสมบัติขึ้นมาเกิดมามีคุณสมบัติขนาดไหน มีสมบัติมากขนาดไหน เขาอยู่อย่างนั้น มันจะไม่ได้ใช้ตรงนั้นหรอก มันต้องพลัดพรากจากไปวันใดวันหนึ่งเด็ดขาด

แต่สมบัติในหัวใจของเขา เห็นไหม ทิพย์สมบัติ สิ่งที่สละออกไปแล้วนี้เป็นของเราหมดเลย เราก็คิดถึงเมื่อแต่ปีที่แล้ว เมื่อแต่อดีตที่เราเคยสะสมมา เราเคยสละทานอะไรไป มันจะเป็นของสด ๆ ร้อน ๆ อยู่ตลอดเวลา ไม่มีการเสียหายเลย ทิพย์สมบัติมันเข้าอยู่ที่ใจ ฝึกจนมันเคยตัว พอมันเคยตัวขึ้นมา มันเป็นธรรมชาติของมัน

มันเป็นธรรมชาติของมัน มันจะไปกลัวสิ่งใด เพราะมันกับใจนี้เป็นเนื้อเดียวกัน เนื้อเดียวกันมันไปมันก็ไปพร้อมกัน นั้นนะคนที่เอาตัวรอด เอาตัวรอดจากความทุกข์ความยากพอมิการดำรงชีวิตไปได้ แล้วก็เอาตัวรอดในการประพฤติปฏิบัติยากขึ้นไปอีก แต่ผลมันให้สูงค่าขึ้นไปอีก

ผลมันจะให้มากกว่านั้น สิ่งทีมากกว่านั้นนะเราเป็นคนได้เอง เราเป็นคนประสพเอง เราพยายามทำขึ้นมาทุกข์ยากให้ทำนะ ทุกข์ยากขนาดไหนทุกข์ยากเพื่อเรา เราทำงานอย่างอื่นทำไม เราทำได้ งานอย่างนี้ทำไมทำไม่ได้ โลกเขามีแต่ว่ากันไป คาดหมายกันไป แล้วเขาทำของเขาไม่ประสพความสำเร็จของเขา แต่เราทำประสพความสำเร็จของเรา นี่เป็นผลของเรา เอวัง